

Náuka
Prešov

Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity
Katedra slovenského jazyka a literatúry

KOMUNIKÁCIA A TEXT

Zborník materiálov z vedeckej konferencie s medzinárodnou
účasťou organizovanej pri príležitosti životného jubilea
doc. PhDr. Františka Ruščáka, CSc., v dňoch
15. – 16. novembra 2001 v Prešove

NÁUKA 2003
PREŠOV

PROPRIÁ V MEDIÁLНОM PRIESTORE

Jaromír Krško

Príspevok je zameraný na využívanie krstných mien a priezvisk v rôznych komunikačných situáciach v slovenských médiách – tlači, rozhlase a televízii.

Vlastné mená tvoria pevnú i ked' špecifickú oblasť celonárodnej lexiky. Toto špecifické postavenie vyplýva aj z osobitných gramatických rysov proprií – napr. gramatického rodu, kategórie čísla, pádu a vzoru (Knappová, 1999; Krško, 1999). Do výpovede (komunikátu) vstupujú propriá rovnako ako aj apelatíva. Rôzna forma proprií, ktorá vyplýva z rôznych jazykových úrovni a foriem styku, umožňuje funkčne uplatniť informačnú i pragmatickú zložku vo výpovedi. Využívanie variantov vlastných mien v komunikácii poukazuje zároveň na expedienta i percipienta, na mimojazykovú skutočnosť, presne tak isto ako pri využívaní rôznych druhov apelatív.

Krstné (rodné) meno je z onomastického pohľadu definované ako „jméno, které se v územích s vícejmenností dává každému člověku (často při slavnostním aktu) jako dodatečné jméno k zděděnému rodinnému jménu, případně k dalším jménům; to jméno má úřední charakter, nemůže být tedy libovolně změněno nebo anulováno.“ (Svoboda, 1973, s. 187). Priezvisko je „dědičné jméno rodiny“. (Svoboda, 1973, s. 192).

Rodné meno dostáva človek po narodení, v minulosti ho dostával aj pri významných životných príležitostiach. Tradícia rodných mien je veľmi stará. Akt nominácie pri krste zaviedla cirkev, dnes je to (ako bolo spomínané) najčastejšie po narodení.

História ustalovania priezviska siaha do 13. storočia (tu, pravda, ešte v podobe tzv. primena); dvojmenná sústava (krstné meno a priezvisko) na oficiálne označenie jedinca bola uzákonená za panovania Jozefa II. (Majtán, 1994). V súčasnosti používanie krstného mena a priezviska legislatívne upravujú Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. z 27. mája 1994 o matrikách, Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. z 15. novembra 1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky a najmä Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. z 24. septembra 1993 o mene a priezvisku.

V bežnej komunikácii sa využívajú rôzne podoby proprií, ktoré sú charakteristické pre určité komunikačné situácie predstavujúce situačnú variantnosť jazyka a reči (podľa Švejcera – Nikolského, 1983, s. 101 – 102). Táto situačná variantnosť sa vyznačuje tým, že v určitých sociálnych situáciach sa dáva prednosť rôznym jazykovým prostriedkom (v našom prípade rôznym druhom a for-

mám proprií). Komunikačná situácia je však ovplyvnená nielen stratifikáciou, ale aj sociálnou variantnosťou,¹ ide teda o ich vzájomný prienik.

Používanie rôznych druhov proprií v komunikačných situáciach súvisí podľa V. Blanára so všeobecnými generickými príznakmi – ustálenosťou administratívno-právneho úzu a ustálenosťou užšieho spoločenského úzu (Blanár, 1996, s. 161). Na základe týchto dvoch typov ustálenosti V. Blanár vydeľuje „úradné onymické systémy (sústavy) a sústavy, ktorých fungovanie patrí do okruhu poloúradného a súkromného styku... Odlišenie úradnej a neúradnej sústavy má zásadný význam pre antroponomastiku.“ (Blanár, 1996, s. 161). Blanárove členenie onymických sústav (úradná – poloúradná – súkromná sústava) sa opiera o tri úrovne jazykového kontaktu rozpracovaných v sociolinguistike, ktoré prezentoval na VII. slovenskej onomastickej konferencii r. 1976 W. Lubaš (1980). Celonárodná úroveň² (A) je v tejto hierarchii najvyššie, vyznačuje sa používaním kodifikovaného spisovného jazyka, používa sa vo verejnoprávnych médiách, divadle (pri slávnostných príležitostiach) a pod. V tejto úrovni sa používajú úradné formy vlastných mien (napr. *Anna, Mária, Ján, František*) s využitím vysokého výslovnostného štýlu – teda [An>a, Mári-a]. Nižšiu úroveň predstavuje lokálna úroveň (B), ktorá sa vyznačuje menšou rigoróznosťou voči spisovnej norme. Tu sa pripúšťajú oficiálne, štandardizované vlastné mená a ich varianty. Vo výslovnosti sa používa stredný výslovnostný štýl – [Ana, Mária]. Posledná, individuálna úroveň (C) je charakterizovaná využívaním nespisovných foriem jazyka a uplatňovaním hláskových variantov vlastných mien (napr. *Anka/Hanka*, napriek tomu, že nositeľka mena je krstená ako *Anna*), synonymných podôb vlastného mena a pod.

Schematicky to môžeme naznačiť takto:

Jazykový kontakt		Forma styku	Onymická sústava
A	celonárodná úroveň	úradný styk	úradná sústava
B	lokálna úroveň	neúradný styk	poloúradná sústava
			súkromná sústava
C	individuálna úroveň	súkromný styk	poloúradná sústava
			súkromná sústava

Prechod z vyššej úrovne do nižšej (z A do B, resp. až C) je možný, to znamená, že oficiálne podoby proprií v „nižších“ komunikačných úrovniach sú prípustné, pretože sú štylisticky a komunikačne bezpríznakové. Opačný smer používania

¹ Sociálna variantnosť je daná zložením sociálnych skupín a vrstiev, ktoré sú zúčastnené v komunikácii (Švejcer – Nikolskij, 1983, s. 102).

² W. Lubaš rozlišuje jednotlivé úrovne podľa hierarchie a označuje ich písmenami A, B, C.

proprii, teda používanie variantov oficiálnych proprií vo „vyšších“ komunikačných úrovniach je príznakový a expresívny. Je teda na komunikujúcich, akú úroveň si vyberú, ako chcú vstupovať do dialógu. Výber úrovne je ovplyvnený, ako už bolo povedané, ich spoločenským statusom, rolou v ktorej sa ocitnú, psychofyzickým stavom a pod. Je však potrebné zdôrazniť, že komunikujúci musia využívať rovnakú úroveň. Ak vstúpi jeden z komunikujúcich do dialógu s odlišnou úrovňou, môže to vyvolat určité spoločenské faux pas, ktoré prinúti jedného z nich k vyrovnaniu komunikačnej úrovne. Typickým príkladom v slovenčine je oblasť tykania a vykania. Tykanie (aj z hľadiska využitia vlastných mien) je zaradené do úrovne B a C, vykanie do úrovne A. Rozhodnúť sa pre jeden druh (resp. formu) oslovenia známená zaradiť meno do príslušného onymického podsystému, čo vlastne predpokladá „istú znalosť“ druhového jedinca (s J. Dolníkom možno hovoriť o onymickej prespozicii).“ (Blanár, 1996, s. 162).

Problematika tykania/vykania v médiách nás vlastne prinutila zamýšľať sa nad formou používania proprií. Uskutočnili sme malý prieskum – z vysielania rozhlasových a televíznych stanic (neštátnych i verejnoprávnych médií) sme analyzovali použitie proprií v správach (pripravené prejavy) a v živom vysielaní (spon-tánne, nepripriavené prejavy). Ďalšou formou prieskumu boli telefonické rozhovory s redaktormi a získavanie informácií prostredníctvom e-mailov. Rovnako sme venovali pozornosť vlastným menám v dennej tlači.

Myslíme si (a výskum nám to potvrdil), že pripravenosť/nepripriavenosť redaktora ovplyvňuje aj formu vlastného mena a volbu medzi tykaním a vykaním. Výber je zároveň ovplyvnený zameraním média (komu a akej vekovej skupine je určené vysielanie) a jeho právnym postavením (neštátne alebo verejnoprávne médium).

Správy (tlačené, rozhlasové, televízne) patria vo všeobecnosti k publicistic-kému štýlu a k informačnému slohovému postupu. Z toho vyplýva aj ich všeobecná charakteristika, využívanie zaužívaných jazykovo-kompozičných prostriedkov, medzi ktorými sa preferujú nociónálne prostriedky a v informačnom slohovom postupe „niet miesta pre emocionálno-expresívne prostriedky“. (Findra et al., 1986, s. 370). Z hľadiska proprií považujeme za nociónálne oficiálne, štandardizované krstné mená, ostatné formy majú emocionálno-expresívne vlastnosti.

V správach dennej tlače sme zaznamenali využívanie len oficiálnej podoby krstných mien v spojení s priezviskom, prvého (skráteného) písma a priezviska, prípadne len priezviska – „Ako potvrdila hovorkyňa fondu Tatjana Lesajová...“; „Podľa Lesajovej však boli...“; „Podľa našich zdrojov by ju mohol nahradíť Róbert Beňo, uvažuje sa aj o mene Michala Arpáša“. (Sme, 17. 4. 2001). Táto forma je však používaná zo strany redaktorov. Vo vyjadreniach politikov sme však našli aj formy zodpovedajúce úrovni B i C – R. Fico na margo návštavy slovenského premiéra v USA, kde stretol vtedy trestne stíhaného R. Žiaka poznamenal: „Druhé faux pas, ktoré vyviedol pán premiér, bolo v súvislosti s pánom Žiakom. Išiel sa stretnúť s pánom Bushom a stretol Ruda Žiaka.“ (Sme, 5. 2. 2001). V roku 1995 premiér V. Mečiar odmietol analýzu dlhopisovej privatizácie, ktorú

vypracovali profesori Stredoeurópskej univerzity, slovami: „Vďaka ti, *Mečiarko*, aspoň za toto...“ (Sme, 17. 4. 2001). V rozhovore pre týždenník Plus 7 dní (č. 39, 1. 10. 2001, s. 26 – 28) na otázku redaktorky: „V prezidentských voľbách ste napokon neuspeli, zvíťazil váš kolega, bývalý primátor Košic Schuster.“, odpovedal J. Slota slovami: „*S Rudom Schusterom* sa poznám už nejaký ten rok. Nikto nie je ideálny, aj on má svoje chyby, ale vážim si ho.“.

Využívanie poloúradnej, súkromnej až hypokoristickej podoby proprií má niekoľko aspektov – poukazuje na expedienta (v našom prípade na politika), emocionálno-expresívna zložka pomenovania zároveň ovplyvňuje názor perciipienta (čitateľa) na expedienta, ktorého má čitatel' vidieť ako „seberovného človeka“, ako „jedného z nás“, prípadne chce poukázať na familiárny vztah medzi expedientom a hlavou štátu, ktorý nie je dostupný bežnému občanovi – voličovi. Vo vyjadrení R. Fica je dôležité aj poradie a forma použitých proprií – *pán premiér* (bez vlastného mena), *pán Žiak*, *pán Bush*, *Rudo Žiak*. Vtedy novozvoleného prezidenta USA označil len ako pána Busha, čím chcel vyjadriť určitú blízkosť medzi sebou a prezidentom USA. Zároveň tu vyznieva kontrast medzi prezidentom USA a R. Žiakom (vo forme *pán Bush* – *Rudo Žiak*) a výsmech v neprospech premiéra Slovenska, ktorý nedokázal zaistíť tresne stihaného človeka.

V druhom vyjadrení z úst V. Mečiara, v ktorom použil na označenie seba samého hypokoristickú podobu „*Mečiarko*“, je vyjadrený obdiv (pozitívne hodnote), familiárna blízkosť, pretože takoto dôverou formou oslovieme len človeka veľmi blízkeho, ktorého navyše obdivujeme a stavíame do pozície idolu.

Forma vlastného mena v rozhlasových správach sa odlišuje od písaných správ v tom, že ide o živé vysielanie (napriek tomu, že text má hlásateľ' vopred pripravený). Veľkú úlohu tu zohráva aj fakt, komu je vysielanie určené – neštátnie Fun rádio má cieľovú skupinu 15 – 40 ročných. Správy (v dopoludňajších hodinách) majú charakter flashových správ. Vlastné mená majú formu súkromnej onymickej sústavy (napriek tomu, že ide o úradnú podobu – pomenúvajú tak oficiálnych štátnych predstaviteľov – len použitím krstného mena, prípadne prezývky) – *mikvláda* = vláda Mikuláša Dzurindu; *mikipremiér*, premiér *Miki*, náš *Miki*, *Miki* = Mikuláš Dzurinda; *Brigita* = Brigita Schmögenerová, *Robo* = Róbert Fico a pod. Forma zodpovedá vyjadrovaniu teenagerov, ktorým je vysielanie určené.

Neštátna rozhlasová stanica Twist je určená mladším i straším poslucháčom, správy sa vyznačujú vysokou sledovanosťou. Forma mien je závislá od oblasti správ. V politickom spravodajstve sa využívajú úradné ale aj poloúradné formy – „*Pavol Rusko* dnes predstavil svoju politickú stranu“; „*Minister obrany Jozef Stank* uviedol...“ (Twist, 22. 4. 2001). Poloúradné formy sme zaznamenali pri mene bývalého prezidenta FNM a súčasného predsedu Demokratickej strany *Ludovita Kaníka* – „*Rozklad v DS* začal odchodom dvoch členov vedenia a vymenovaním *Luda Kaníka* za predsedu DS.“ (Twist, 20. 4. 2001). Predpokladáme však, že išlo o vyjadrenie redaktorky, ktorá mohla mať napísanú len formu *L. Kaníka*, pretože v ďalších správach iná redaktorka prečítala jeho meno ako *Ludovít Kaník*.

V športovom spravodajstve je situácia odlišná – častejšie sa používa poloúradná až súkromná menná sústava. Vyplýva to z toho, že športové správy sa nemusia vyznačovať takou oficiálnosťou ako správy z oblasti politiky. Zaznamenali sme takéto podoby vlastných mien: „*Mišo Kubala zachránil situáciu*“ (Twist, 25. 2. 2001); „*Po góle a asistencii si zapísali Gáborik a Sekeráš, bod za gól zaznamenal aj Žigo Pálffy*“ (Twist, 9. 3. 2001); „*Veľkú cenu vyhral Michael Schumacher, ... na tretom mieste sa umiestnil Schumiho mladší brat Ralf.*“ (Twist, 30. 9. 2001).

Verejnoprávny Slovenský rozhlas používa v spravodajstve (politickom aj športovom) úradné podoby vlastných mien – meno v spojení s priezviskom, len priezvisko alebo spojenie funkcie (športového odvetvia) s priezviskom – *Mikuláš Dzurinda, Vladimír Mečiar, Ivan Mikloš, Anna Malíková, Krajčí, Schmögenerová, vicepremiér Mikloš, ministerka Machová*, „gól a asistenciu zaznamenal *Zigmund Pálffy*; „*kanoista Kňazovický sa umiestnil*“; „*Martina Moravcová vyhrala polohové preteky*“.

Špecifíkum televízneho vysielania (v porovnaní s predchádzajúcimi médiami) spočíva v tom, že k verbálnej (pisanej či zvukovej) zložke pribúda aj vizuálny kontakt redaktora s divákom. Redaktor nezostáva voči divákovi v anonymite, čo výrazne ovplyvňuje aj používanie vlastných mien. V spravodajstve neštátnej televízie Markíza, TA3 a verejnoprávnej Slovenskej televízie sme nezaznamenali žiadne rozdiely. Redaktori používali úradnú podobu vlastného mena.

Živé vysielanie v rozhlase a televizii sa vyznačuje spontánnosťou a priamym kontaktom s poslucháčom/divákom. Redaktor musí tiež riešiť problém tykania/vykania a podľa toho používa aj formu vlastného mena.

Z e-mailových a telefonických odpovedí rozhlasových redaktorov vyplynulo, že vo Fun rádiu je typické „práve tykanie. Skôr než sa poslucháč dostane do vysielania, prechádza cez telefonistku, ktorá zistíuje potrebné údaje, teda aj meno. Pri evidentne starších poslucháčoch cca nad 60, sa pýtame na možnosť tykania. Forma mena je absolútne irelevantná a je len na moderátorovi, ako poslucháča oslovi, prípadne sa ho spýta, ako ho zvyknú oslovoval a túto formu aj používa.“ (Hlista, 2001). V rádiu Twist „platí všeobecný úzus, že poslucháčom vykáme. Je to bežné pravidlo pri spoločenskom styku. Tykáme iba v tom pripade, keď nám poslucháči začnú tykať ako prví, alebo keď telefonujú deti.“ (Voštinár, 2001). Toto isté pravidlo platí aj pre rádio Lumen.

V Slovenskom rozhlase platí zásada, že redaktor sa rozhoduje medzi tykaním a vykaním na základe subjektívneho vyhodnotenia veku poslucháča podľa hlasu, prípadne sa vopred dohodnú na forme. Pri tykaní sa využívajú poloúradné a súkromné formy vlastných (krstných) mien, pri vykaní sa v prevažnej miere využívajú úradné, prípadne poloúradné podoby.

Fun rádio teda využíva najmä súkromnú a poloúradnú formu, čo vyplýva zo zamerania na mladú cielovú vekovú skupinu poslucháčov. Pri ostatných rozhlasových stanicach zohráva dôležitú úlohu typ relácie – pri rôznych kvízoch a súťažiach je redaktor spontánnejší. Často sa stáva (podľa informácií redakto-

rieck zo Slovenského rozhlasu a rádia Lumen), že pri prvom kontakte s poslucháčom použil redaktor oficiálnu podobu – „dovolala sa k nám pani Mária z Martina“, počas súťaže, v snahe pomôcť jej, spontánne prejde do poloúradnej alebo súromnej podoby – „Majka, skúste to trochu doplniť“. Spontánnosť v živých vstu- poch sme naznamenali aj u televíznych redaktorov.

V Slovenskom rozhlase existuje relácia *Trh práce*, v ktorej sa rozhlas pokúša sprostredkovat' zamestnanie poslucháčom, ktorí zavolajú. Redaktor používa len úradnú podobu mien, čím zároveň vyjadruje vážnosť situácie, že človek je momentálne bez práce.

Živé vstupy televíznych komentátorov sú veľmi časté počas športových prenosov. Vzťah komentátora s televíznym divákom je silnejší, dôvernejší ako u iných spravodajských relácií, pretože športový prenos si pozrie len športový fanúšik. Z takejto oblasti sme robili analýzu použitia formy vlastných mien z majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v roku 2000. Išlo o prenosy, ktoré vysielala neštátna televízia Markíza.

Prvé zápasy slovenského mužstva nedávali tušiť úspešné zavŕšenie turnaja; mužstvo bolo zložené zo starších, skúsenejších hráčov, ktorých „priemerní“ fanúšikovia poznali po mene i priezvisku, ale aj z nových hráčov, ktorí neboli príliš známi. Oba momenty – heterogénne zloženie mužstva z hľadiska veku hráčov a záverečný finálový úspech sa premietli aj do používania proprie. Ďalšími dôležitými momentmi, ktoré treba pripomenúť, boli, že išlo o televízne vysielanie, v ktorom by sme očakávali celonárodnú komunikačnú úroveň (napriek tomu, že nešlo o verejnoprávnu televíziu) a zloženie komentátorov – Stanislav Pavlik – televízny športový redaktor a Peter Šťastný – bývalý reprezentant v hokeji.

S. Pavlik používal viac úradných oficiálnych oslovení (hráčov označoval ich priezviskami), prípadne ich volal hypokoristickou podobou krstného mena a priezviska (toto bolo dominantné najmä u starších, známejších hráčov) – *Lubo Sekeráš, Vlasto Plavucha*.

P. Šťastný poznal väčšinu reprezentantov osobne, pretože pôsobil ako kapitán mužstva. Pozná zákulisie hokeja aj prezývky hráčov. Komunikačná úroveň uňho preto bola lokálna, miestami až individuálna, čo pôsobilo neštandardne. Napríklad, keď sme zatlačili Rakúšanov do defenzivy a ohrozovali súperovu bránu, používal prezývky hráčov: „*Seko* (Sekeráš), výborná akcia“; „ale *Hlina* (Hlinka) výborne bránil“; „ešte *Višňa* (Višňovský)“ a pod.

Mladých, menej známych hráčov označovali oficiálne – ich priezviskami – „*Baroš* výborne vystrelil“; „*Podhradský* vyskúšal *Diviša*“; „na nešťastie pre *Vaicu*“.

O používaní rodných mien a priezvisiek v komunikácii možno na záver povedať, že rôzne druhy proprií vstupujú do komunikácie na základe selekcie komunikujúcich, táto selekcia je determinovaná tromi komunikačnými úrovňami – celonárodnou, lokálnou a individuálnou. V médiách je dôležitým faktorom výberu vlastného mena forma prejavu, či ide o pripravený prejav (správy) alebo

živé vysielanie, zacielenosť vysielania na poslucháčov/divákov ako aj subjektívne vyhodnotenie veku poslucháča zo strany redaktora.

Využívanie jednotlivých foriem vlastného mena v skúmaných médiách môžeme schematicky vyjadriť v tabuľke:

Médium	Správy	Živé vysielanie				
Tlač	A	-				
Rozhlas	neštátne	Fun rádio	C	neštátne	Fun rádio	C/B(A)
		Twist	A/B(C) ³		Twist	B/C/A
		Lumen	A/B		Lumen	B/C/A
	verejnoprávne	SRo	A/B	verejnoprávne	SRo	A/B/C
Televízia	neštátne	Markíza	A	neštátne	Markíza	A/B/C
		TA3	A		TA3	A/B/C
	verejnoprávne	STV	A	verejnoprávne	STV	A/B

LITERATÚRA

BLANÁR, V., 1996: *Teória vlastného mena*. 1. vyd. Bratislava: Veda 1996. 250 s.

FINDRA, J. et al., 1986: *Slovenský jazyk a sloh*. 2. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelstvo 1986. 426 s.

HLISTA, T., 2001: *Forma mena vo Fun rádiu*. Osobná komunikácia. 2001-04-05. E-mail: tibor@funradio.sk

KNAPPOVÁ, M., 1999: *Osobní jména v českém mluvnickém systému*. In: Propria v systému mluvnickém a slovotvorném. Sborník příspěvků z mezinárodní konference „Onomastika a škola“ konané v Brně ve dnech 10. – 11. 2. 1998. Brno: Masarykova univerzita 1999, s. 98 – 93.

KRŠKO, J., 1999: *Terénné názvy z Muránskej doliny*. Rukopis doktorandskej dizertačnej práce. Filozofická fakulta v Bratislave 1999. 237 s.

KRŠKO, J., 2000: *Sociálno-psychologické aspekty pomenovania*. In: *Vlastné mená v jazyku a spoločnosti*. Zborník referátov zo 14. slovenskej onomastickej konferencie, Banská Bystrica 6. – 8. 7. 2000. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici 2000, s. 75 – 84.

KRŠKO, J., 2000: *Fungovanie propriei v rôznych komunikačných situáciach*. In: *Jazyková komunikácia v 21. storočí*. Zborník zo 4. medzinárodnej vedeckej konferencie o komunikácii, Banská Bystrica 13. – 14. september 2000. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied UMB 2000, s. 241 – 247.

LUBAŚ, W., 1980: *Spoleczne warianty nazw własnych we współczesnej polszczyźnie*. In: Spoločenské fungovanie vlastných mien. VII. slovenská onomastická konferencia. (Zemplínska šírava 20. – 24. septembra 1976.) Zborník materiálov. Bratislava: Veda 1980, s. 25 – 30.

³ Poradie jazykového kontaktu (úrovne) vyjadruje frekvenciu využívania danej formy propria, úroveň uvedená v zátvorke sa využíva výnimocne.

MAJTÁN, M., 1980: *Spoločenské fungovanie toponyma*. In: Spoločenské fungovanie vlastných mien. VII. slovenská onomastická konferencia. (Zemplínska šírava 20. – 24. septembra 1976.) Zborník materiálov. Bratislava: Veda 1980, s. 43 – 49.

MAJTÁN, M., 1994: *Najstaršie osobné mená a vývin priezvisiek na Slovensku*. Slovenská archivistika, roč. 29, 1994, č. 1, s. 94 – 108.

SVOBODA, J. a i., 1973: *Základní soustava a terminologie slovanské onomastiky*. In: Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, roč. 14, 1973. 280 s.

ŠVEJCER, A. D. – NIKOLSKIJ, L. B., 1983: *Úvod do sociolingvistiky*. 1. vyd. Praha: Svoboda 1983. 241 s.

VOŠTINÁR, V., 2001: *Forma mena vo Fun rádiu*. Osobná komunikácia. 2001-04-05. E-mail: v.vostinar@twist.sk

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. z 24. septembra 1993 o mene a priezvisku

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. z 27. mája 1994 o matrikách

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. z 15. novembra 1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky

Tento príspevok predstavuje časť grantového projektu Grantovej vedeckej agentúry MŠ SR a SAV č. 1/7481/2000 *Propriá v sociálnej komunikácii na rozhraní milénii*.

PROPRIAS IN MEDIA

Summary

The author of this study focuses mostly on the function of proprium in the various communication situations. The form of first name and surname is adapted to communication level, which W. Lubaś classifies into 3 levels – nation-wide level (A), local level (B) and individual level (C). The author writes about using first names and surnames in second person singular/plural, in television sport broadcasts.